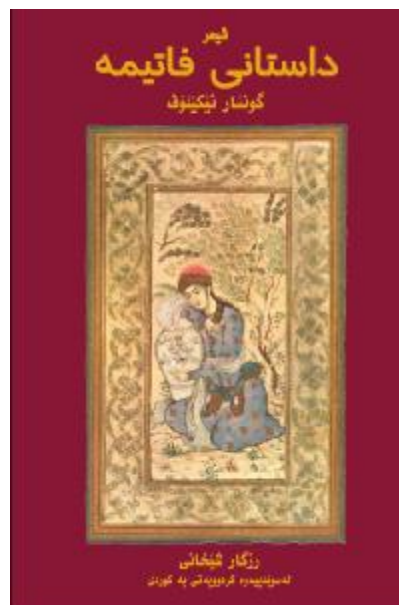

ئاوارە بوويت و ئەگەل فاتيەمە گەرايتەوہ

- خۆت و شتی تریشت دۆزییەوہ

پوختەى دیمانەى گۆفارى karavan ى سویدی ئەگەل رزگار شیخانى

لە ماوہى ئەو سالە سەختانەى سەدام حوسین حوکمی عێراقى دەکرد، کوردەکان ھەمیشە ترسى گرتن و ئازاردان، ونبوون و پەراگەندەبوونیان لەسەر بوو. ھەمان واقیعی سەخت و دژوارە کە رووبەرووی خویتنەرى دوا سى کۆمەلە شیعری گوننار ئیکیلوف دەبیتەوہ، کە پیتی دەلین، سیانەى دیوان، یان سیانەى ئاکرەیی... دیوان لەسەر میر ئیمگیوون، داستانی فاتیەمە، ریتیشاندەر بۆ ناخى زەوۛ. سیانەکە بە میریکى خەیاڵکردەى کورد دەستپیدەکا. پیاویکە لە لەشکری ئیمپراتۆرى بیزەنتینی. بیزەنتینیەکان لە شەرى مەزیکیر 1071 دژ بە ھیرش و پەلامارى تورکە سەلجوقییەکان شکان. کوردەکان بە پیشرەوايەتى میر رادەپەرن، میر دیل دەکەن. ئەوکاتە لەمێژبوو ئیمپراتۆرى بیزەنتینی بەرەو رووخان و لەناوچوون بەرپۆیەبوو. ئاسیای بچووک وئابوو بۆ بۆ ئەوہى تورک داگیرى بکەن. میر ئیمگیوون بەرھەلستکاریکى ئاکرەیی بوو، میریکى چیانشینى سنوورى ئیمپراتۆرى بیزەنتینی بوو.

وا کۆلەگەى ناوہراستی ئەم سیانەى، داستانی فاتیەمە - رزگار شیخانى وەرگیپراوہتە سەر زمانى کوردى، بە پیشەکیەک لەسەر ژيانى گوننار ئیکیلوف و پەراويزيش بۆ شیعەرەکان. بەرگى کتیبەکەش وەک بەرگى چاپى یەکەمى دیوانەکە یە.

هاوینی سالی 2005 رزگار شیخانی سه‌فه‌ریکی بو کوردستان کرد. نزیکه‌ی 400 دانه‌ی له‌گه‌ل خۆی برده‌وه. به‌هاوکاری یه‌کیتی نووسه‌رانی کورد له‌هه‌ولیر، له‌کۆرێکدا شیعره‌کانی گونار ئیکیلوفی

خوینده‌وه. خه‌لکیکی زۆر و میدیای کوردیش هاتبون. نووسه‌ران ستایشی ئەم کاره‌ی رزگاربان کرد. وه‌زیری رۆشنبیری سامی شۆرش، که‌شاعیر و رۆژنامه‌وانیشه، ده‌ستخۆشی لیکرد و زۆر پینخۆش بوو که‌شاعیریکی وا به‌کورد بناسری. که‌ریم ده‌شتیش که‌شاعیریکی ناسراوی کورده و شیعره‌کانی له‌هه‌مان فه‌زای ئیکیلوفدان، گو‌تی: ئاواره‌بوویت و له‌گه‌ل فاتیمه‌ گه‌رایته‌وه. خۆت و شتی تریشت دۆزییه‌وه.

که‌من له‌چهند رۆژیکی ساردوسری زستاندا، له‌ماله‌که‌ی خۆی له‌ستۆکهۆلم رزگارم بینی، باسی زۆر شتمان کرد، باسی ئەوه‌مان کرد که‌ئده‌بی کوردی و سویدی چۆن باس له‌گرفت و ژیا‌ری مرۆف ده‌کا.

رزگار شیخانی له‌سالی 1961 له‌هه‌ولیرله‌دایک بووه، که‌یه‌کیکه‌له‌شاره‌کۆنه‌کانی جیهان، ده‌لین ئەلیکساندیری گه‌وره، له‌ریگه‌یدا به‌ره‌وه‌هندستان له‌هه‌ولیر ماوه‌ته‌وه. به‌شی زۆری ژیا‌نی رزگار ده‌ربه‌ده‌ری و ناهه‌مواری بووه. که‌لینیم پرسی: کام شیعری ئیکیلوفت زۆر به‌دلّه؟ بی‌ئوه‌ی یه‌ک چرکه‌بوه‌ستی، دیوان له‌سه‌ر میر ئیمگیوونی هه‌لدایه‌وه و ئەم شیعره‌ی خوینده‌وه.

هیشتا له‌قوسته‌نتین ده‌ژیم

ئه‌گه‌ر پینی بگوتری ژیا‌ن

میریکی ئەوه‌هۆزه‌ی کوردانم

که‌له‌سه‌رووی وان له‌وه‌رگه‌مان هه‌یه.

ریگه‌ی رزگار به‌ره‌وه‌ئیکیلوف، له‌خۆدۆزینه‌وه‌ی خۆیدا‌یه له‌ئیکیلوفدا. هه‌ستیک که‌یه‌کسه‌ر نووسه‌ریکت خۆشه‌وه‌ی، که‌ده‌زانی، ته‌نیا‌یی، غوربه‌ت و ئاواره‌یی کرۆکی نووسینه‌کانیه‌تی. لی‌لای ئیکیلوف رۆح ته‌نیا‌یه، له‌غورنه‌تدا‌یه و نامۆیه له‌ده‌وروبه‌ر.

رزگار ههولیدا له ریگه ی خویندنه وهی ئەدەبە کامانەوه. زمانی سویدی فیتریبی. سالی 1983 کۆشعیری گونار ئیکیلۆف چاپکرا. به هۆی ئەم کۆشعیره وه، رزگار ئاشنای ئیکیلۆف بوو. - تیگه یشتن له ئیکیلۆف ئاسان نه بوو، لی هه ندیجار فهزای شیعری کوردیان بیر دههیتنامه وه، که به سویدی نووسراون. له ناکاو چاره نووس و ژیا نی خۆم له شیعره کانی ئەودا دۆزییه وه. شاعیره کانی تریشم خویندوونه ته وه و هه ندیکیانیشیم وه رگیراونه ته سه ر زمانی کوردیش، له وانه - ئیدیت سۆدیگران، ئارتور لوند کفیست، ماریا فیننه، ستیگ داگه رمان...

رزگار هه ر له ته مه نی میرمندا لیه وه، که 15 سال بوو ئاره زوو و خولیا ی ئەدەب و هونه ر بوو، ئەو دەم له تیپیکی شانۆیی بوو. هه ستان و دانیشتن له گه ل شانۆکار و نووسه ر و هونه رمه ندان، هانده ر بوون له وه ی ئەویش شیعیر بنووسی. سیاسه تیش بابه تیک بوو، هه موو که سیک له ماله وه و له ده ره وهش قسه ی له سه ر ده کرد.

له ته مه نی 17 سالی، بوو به ئەمدا می ی.ن.ک که حیزبیک بوو ده یویست سه دام برووخینی، کوردستان رزگار بکا و خه بات بۆ عیراقیکی دیموکرات بکا. له شاره کان به نهینی کاری ده کرد. ئەندام بوون له م حیزبه دا ترسی ژیا نی هه بوو، ئاشکرا ببوا ئەندا می ئەم حیزبه ی، یان زیندانی ده کرایت، یان له سیداره ده درایت، له و سه رده مدا هه زاران کورد له سیداره دران. ی.ن.ک له ناو چیاکان هیزی پێشمه رگه یان هه بوو. هاوینی سالی 1981 رزگار بوو به پێشمه رگه و له راگه یاندا نی ی.ن.ک بیژه ری رادیۆکه یان بوو. - خه لکیکی زۆر له ناو بزووتنه وه که دا بوون. زۆر کهس به باوه ریکی زۆره وه ده هاتنه ناوییه وه و لی به بی باوه ر لیی ده رده چوون و ده بوون به که سانیک هه ر چه ز له سیاسه ت نه که ن. که بزووتنه وه ی به ره له ستکاری له نزیکه وه ده بی نی، رووانینت له سه ری ده گۆری. لایه نه کان له شه ریکی بی مانای ناو خۆدا بوون، له ناو خۆیا نیشدا گرووپ و تاقم بوون، تا هه موو هیزی به ره له ستکاری پارچه پارچه بوو. گومانم له باوه رم کرد. هه ستمکرد که سیکم به که لکی سیاسه ت نایم و چه زم له سیاسه تی حیزبا یه تی نییه. تاکه یه ک ریگه شم له پێش بوو، ئەویش په راگه نده ی ولاتان بم. بیگومان نه مده توانی بگه رپمه وه بۆ هه ولیتر.

لیره وه ریگه ی سه ختی ئاواره بوونی رزگار ده ستپیده کات. بی په ساپۆرت، بی هه گبه و بی هه چشتیک، ره قوته ق به ناو چیاکان خۆی گه یانده ئیران، هه ر بریک پاره ی هه بوو. له و سه رده مدا خه لک له ریگه ی ئیرانه وه به ره و ولاتانی رۆژئاوا ده رۆیشتن.

- چه ند مانگیک له ئیران مامه وه و پاشان چووم بۆ سوریا، دوای چه ند رۆژیک له وی ئیتر هه چ پاره م نه ما. شه ش مانگان له سه ر شه قام و له ناو که لاوان نووستم، دوو به تانیم له کۆنه فرۆشی کریبوو و پێیان ده نووستم. ئەو ماوه یه به رۆژانه یه کی که م کریکاریم ده کرد. ده بوو پاره ی بلیتیکی یه که سه ری کۆبکه مه وه و له سوریا ده ربچم... رزگار پشوویه ک ده دا و له په نجه ره وه ده روانیته ده ره وه. له ده ره وه کریویه و به فریکی ئەستور ده باری. ئیلهام-ی ژنی که قوتاییه له خویندنگه ی بالای مامۆستایان، ته له فۆنی کرد و

گوتی که میک درهنگ ده گه مه وه مال. هیندهی نه برد هیلین و هیفی کچیان له قوتابخانه هاتنه وه... رزگار بهرده وام بوو و گوتی: له ئەنجامدا، دواى شهش مانگ کارکردن، پارهی بلیتیکی ستۆکھۆلمم کۆکرده وه و سه ره تاي سالی 1983 گه یستمه سوید.

وا رزگار شیخانی قه سیدهی "دیوان له سه ر میر ئیمگیوون" یشی وه رگێراوه ته سه ر زمانی کوردی، وه ک جارانی دی هه مان شیوازیی کارکردنی ره چاو کردوه، هاوړی نووسه ره کانی به وردی به راوردیان کردوه و ره خنه ی به سوودیان لپی گرتوه و گفتوگۆیان له سه ری کردوه.

- شیوازیکی زۆر به سوودی وه رگێران و کارکردنه، بۆ کارکردن له سه ر شیعه ره کانی ئیکیلۆف ئه وه به س نییه که زمان بزانیته، ناچار ده بیت میتۆلۆژی و میژووی کۆن بخوینیته وه. ئەگه ر وا نه کری، بروانا که م که س نه له ئیکیلۆف ده گا و نه ده ستوانی کاری له سه ر بکا. هه ندی پرسیار به زه یندا هاتوون - کێ بوو ئەم میره کورده؟ ئەدی رۆلی سیاسی چی بوو و ئیکیلۆف چی له م که سه ده ویست؟ به درێژی میژووی ئاسیای بچووک، زۆر نه ته وه و شارستانی هاتوون و رۆیشتوون و نه ماون، هه ندیکیان له ناو نه ته وه ی دی توانه وه. ئەدی بۆ کورد نه توایه وه؟

رزگار ده لێ، ره نگه په یوه ندی به رۆحی به ره نگاری کورده وه هه بی، به م "نا" یه وه ی کورده وه هه بی که ملکه چی ده سه لاتداران نابێ. که هه مان "نا" لای میره که ی گونار ئیکیلۆفیش هه بووه. ده بی میژووی کورد له سه رده می حوکمرانی ئیمپراتۆری بیزه نتینی بنووسریته وه.

به ره له وه ی رزگار جیبه یلم و برۆم، دوو دیر شیعی کوردی به ده نگیکی هینده به سۆز و خۆش بۆ خویندمه وه، که پییه وه دیار بوو کاری له شانۆ کردوه. داوام لپی کرد به سویدیش بۆم بخوینیته وه.

له وه ده چی گونار ئیکیلۆف له ده ستی وه رگێرکی باش و ده ستپاکدابی، که خۆیسی میریکی ئاکره یی و جه نگاوه ریکی چیاکانی کوردستانه.

مه گنوس هیلدین

رۆژنامه وان و سه رۆکی کۆمه له ی هاوه لانی گونار ئیکیلۆف

»Du gick i landflykt och kom åter med Fatumeb – du har alltså hittat dig själva, och mer därtill!»

Gurvar Dadiif på kurdiska - ett samtal med berättaren Rigoz Shikari

SVENSK BEZÄTTING kom med tillhuden i februari 1988... jag hade varit i landflykt i ett och ett halvt år...

berättelsen om ett smalt Sverige på glas lösa... Sverige är ett politiskt, ett ideologiskt och en TV-land...

ÅR 1980 SVENSKER kom till Sverige för att... jag hade varit i landflykt i ett och ett halvt år...

Rigoz Shikari berättar om sin upplevelse i ett politiskt Sverige... jag hade varit i landflykt i ett och ett halvt år...

Jag är en flykting i Sverige... jag hade varit i landflykt i ett och ett halvt år...

SVENSKEN VILDE VÄRDLÖS... jag hade varit i landflykt i ett och ett halvt år...

Jag är en flykting i Sverige... jag hade varit i landflykt i ett och ett halvt år...

Rigoz Shikari

central och oinstämmande av perspektiv... jag hade varit i landflykt i ett och ett halvt år...

ÅR 1988 SVENSKER kom till Sverige... jag hade varit i landflykt i ett och ett halvt år...

– Vid den här tiden var jag en flykting... jag hade varit i landflykt i ett och ett halvt år...

Shikari går en promenad i sin gamla by... jag hade varit i landflykt i ett och ett halvt år...

– Efter ett halvt år i Sverige... jag hade varit i landflykt i ett och ett halvt år...

– Du gick i landflykt och kom åter med Fatumeb... jag hade varit i landflykt i ett och ett halvt år...

Vårda naturen. Bilden: Kim Östberg

Sverige, men hemma på min gamla... jag hade varit i landflykt i ett och ett halvt år...

SVENSKEN VILDE VÄRDLÖS... jag hade varit i landflykt i ett och ett halvt år...

– Arbetet har varit mycket... jag hade varit i landflykt i ett och ett halvt år...

Shikari beskriver läroingen av Dadiif som en uppenbarhet... jag hade varit i landflykt i ett och ett halvt år...

Sågar en Fatimeb i kurdiska verser...

NOV SVENSKEN till Sverige bjöd Shikari... jag hade varit i landflykt i ett och ett halvt år...

– Det var inte lätt att flytta... jag hade varit i landflykt i ett och ett halvt år...

ÅR 1988 SVENSKER kom till Sverige... jag hade varit i landflykt i ett och ett halvt år...

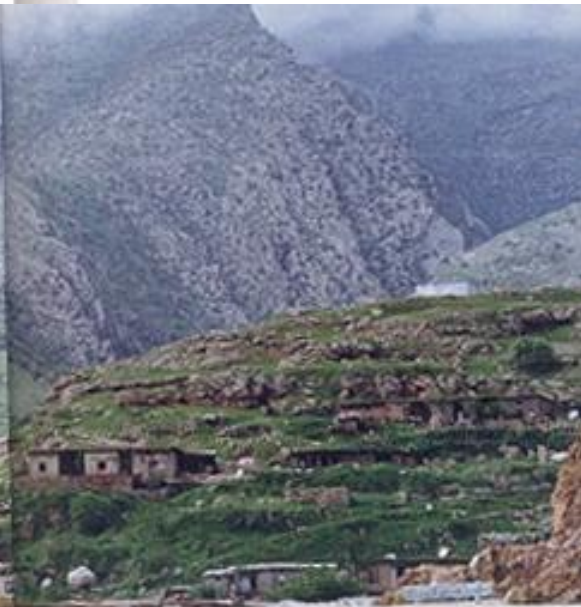
– Det var inte lätt att flytta... jag hade varit i landflykt i ett och ett halvt år...

– Sen återkommer jag till... jag hade varit i landflykt i ett och ett halvt år...

– Först var det mycket... jag hade varit i landflykt i ett och ett halvt år...

– Först var det mycket... jag hade varit i landflykt i ett och ett halvt år...

– Först var det mycket... jag hade varit i landflykt i ett och ett halvt år...

hemma vid fjällen... jag hade varit i landflykt i ett och ett halvt år...

en personlig berättelse... jag hade varit i landflykt i ett och ett halvt år...

MENGA RÄLLER, upphävsbort, uppläsning i Gurvar Dadiif-utgåvan